

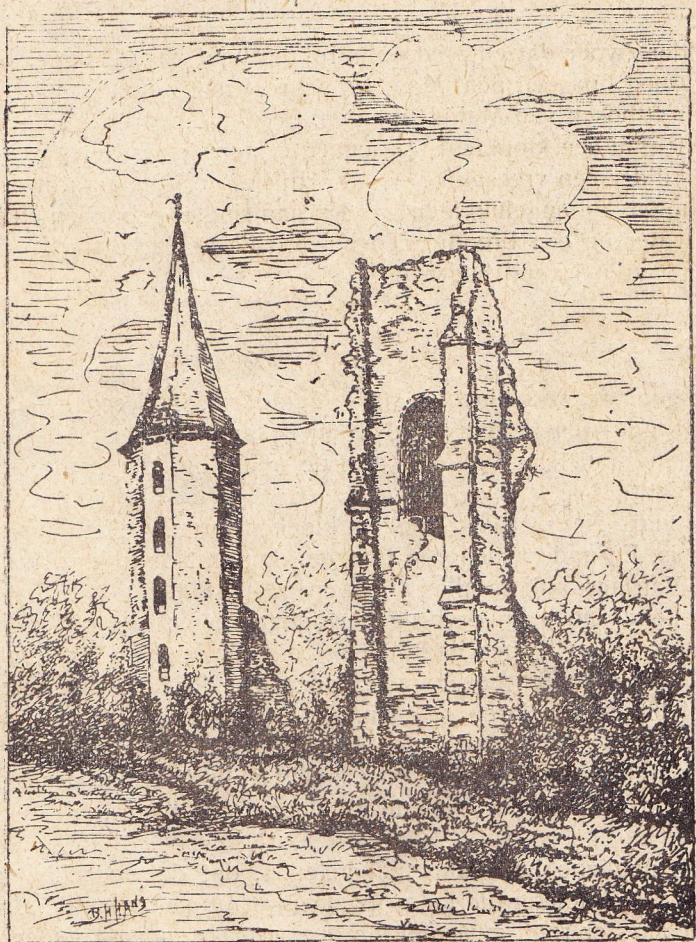
Op Reis door Vlaanderen.

DE KETELAARS VAN MALDEGEM.

In den roman « Filips van Artevelde » wordt gesproken van Ketelaars, die tijdens de middeleeuwen in de bosschen van Kleit vertoefden. Hoe ze aan dien naam kwamen, kan niemand verklaren... In de geschiedenis werden ze voorgesteld als... roovers, maar men moet niet vergeten, dat in dien tijd geschiedenis vooral geschreven werd door dienaren van de graven en de edelen... En in de kasteelen had men geen achting voor het volk. De Ketelaars waren ontevreden boeren en burgers, die zich verzet hadden tegen den dwang der kasteelheeren en ambtenaren van den graaf. Ze wilden de overdreven belastingen niet betalen of ze lieten hun vrouw en dochters niet hoonen. Ze weigerden slafelijken arbeid te verrichten. En ze namen de vlucht, om aan straf, of zelfs den dood te ontkomen. Ze zwierven in de bosschen, toen nog zoo dicht in Vlaanderen. En waarvan leefden zij ? Ja... ze pluimden

dikwijls een adellijken vogel, een graaf, baron... of diens ambtenaren... En dan werden ze roovers genoemd, maar de graaf pluimde zijn onderdanen nog veel meer en hij ontving eere en hulde.

De Ketelaars, waarvan sprake is, woonden dus in de bosschen van Kleit

De ruine van Maldegems kasteel in 1850.

en Maldegem, tusschen Gent en Brugge. Zekeren dag was de heer van Maldegem op jacht. Hij ontmoette een herdersknaap, die een zilveren hoorn droeg. « Die hoorn is van mij », zei de ridder. « En ik wil hem terug ».

De knaap vroeg er eerst nog eens op te mogen blazen. Hij deed het en

zes en dertig Ketelaars kwamen uit het bosch geloopt en nu zat de heer van Maldegem in nesten. De Ketelaars moesten toch zoo geen wreede kerels geweest zijn, want zij lieten den ridder het leven. Ze stelden echter een voorwaarde. De heer van Maldegem moest zweren het niet te zullen vertellen... « of met geen penne te beschrijven », dat de Ketelaars in dit bosch vertoefden.

De ridder zwoer dat en reed vol wrok en haat naar Brugge. Daar sprak hij niet of vroeg hij geen pen. Maar hij schreef met zijn voet in 't zand : dat er roovers in 't bosch van Maldgem zaten. En zijn dienaren en die van andere edelen hielden nu een klopjacht. Ze namen zes en dertig Ketelaars gevangen. **Nu nam** de ridder een vreeselijke wraak. Hij liet de Ketelaars in den kasteelkelder opsluiten. De ongelukkigen werden aan ringen gebonden en kregen elk een kruik water en een broodje. Toen werd de kelder dicht gemetseld. De gevangenen waren levend begraven...

En nu gaan we in gedachten naar Maldegem. 't Is een groot dorp, aan den weg Brugge-Gent, ongeveer drie uur gaans van de eerste en zes uur van de laatste stad. Het ligt ook aan de spoorlijn, die beide steden over Eekloo verbindt.

Al van verre ziet men den hoogen, kloeken toren, die een der oudste van Vlaanderen is. En nadert men van Brugge, dan valt de blik op het kasteel... een nieuw. Van het oude is alles verdwenen. In 1850 zag men nog de ruïne, hier afgeteekend. Doch bij de brug bewondert men twee reuzenlinden, honderden jaren oud. Zij beschaduwden den Ketelaarskelder, die met zijn ringen in de dikke muren nog aanwezig is... Op die Ketelaars werd een lied gemaakt, al honderden jaren geleden. En de dichter zegt :

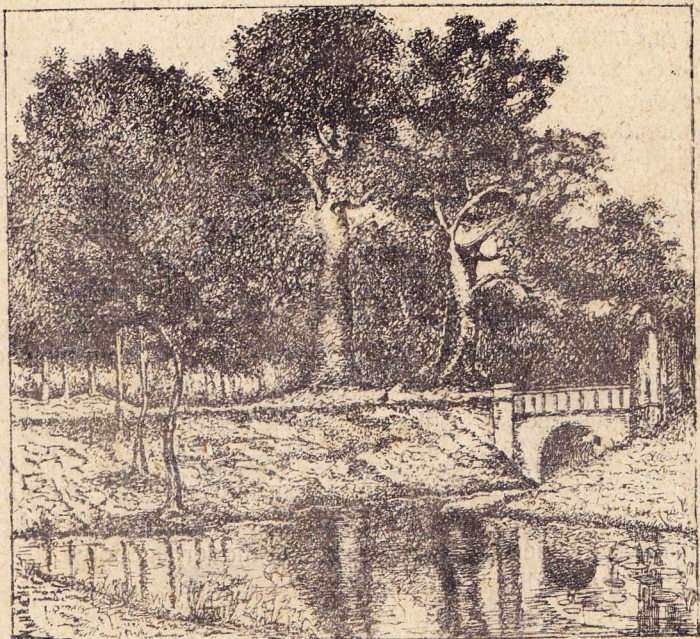
« O, reisigher, comher 's avonts, maekt stille 't cruise des Heeren,
ende stapt wat seerder over de Maldegemsche baan... »

En 't is nog zoo heel lang niet geleden, dat de menschen hun kruise maakten, als ze bij donker hierlangs kwamen, want men vertelde, dat de geesten der Ketelaars er rond zweefden en geen ruste vonden... Maar al 't gerol en 't gerij van wagens, vracht- en luxeauto's over de drukke Maldegemsche baan, hebben ze — en met hen, het bijgeloof — verdreven. En toch oude plaatsen, waar, al is het bij overlevering, drama's gebeurd zijn, behouden voor velen hun geheimzinnigheid... We herinneren ons nog, hoe een vrouwtje tijdens den oorlog het volgende vertelde : « O, mijnheer, op een donkeren avond hield daar dicht bij den kelder een Duitsche auto stil. Er stond een zilveren doodkist in... En in die kist lag het lijk van den Duitschen kroonprins. De auto is daar wat blijven staan en dan voortgereden ».

Ja, ge weet het... De kroonprins is dikwijls dood geweest... en toch leeft hij nog, al is het op een eiland. De verbeelding onzer menschen was groot, maar 't is zonderling, hoe ze steeds teruggaat naar plaatsen, waaraan geheimzinnige herinneringen verbonden zijn....

Mevrouw Courtmans, de Vlaamsche schrijfster, die zoo lang te Maldegem woonde, in een klein huizeke, brengt in haar « Geschenk van den Jager » dien kelder, de linden en 't lied van mijnheerke van Maldegem, te pas.

De reuzenlinden bij de brug.

O, 't is hier een oud land... In den roman van Filips van Artevelde zullen we ook lezen over de Kleitsche bezembinders. Honderden jaren geleden kwam een verdoolde jager voor het onweer schuilen in het hutje van een bezembinder te Kleit, een gehucht van Maldegem. Hij werd door den man en de vrouw goed ontvangen, deelde hun sober maal en kreeg zelfs hun eenig bed. 's Morgens wilde de jager hen beloonen door hun een gouden ring te geven. Maar de bezembinder weigerde dien te aanvaarden en zei : « We kunnen daar niets mee doen. Als we maar rijs uit het bosch hebben om bezems te maken zijn wij tevreden, maar de boschwachters maken het ons zoo moeilijk en dan is het hard een stuk brood te verdienen ».

De jager vertrok. Maar 's namiddags kwam er een man, die de uniform van den graaf van Vlaanderen droeg. Hij bracht een perkament, waaraan

dezelfde gouden ring bevestigd was. En men las op het stuk, dat elke Kleiteenaar, dragend aan den eenen voet een schoen en aan den anderen een kloef, vrijelijk in al de bosschen van den graaf, bezemrijs snijden mocht tot aan den derden knoop. De jager was niemand anders dan de graaf geweest. Dat was een groot voorrecht. Men deed een kloef en een schoen aan en dan hadden de boschwachters niets te zeggen. Lang bleef het gebruik bestaan. Maar de bosschen gingen aan andere eigenaren over... en deze lieten zich het bezemrijs betalen.

De bewoners dier bosschen waren kloeke kerels. Velen waren geduchte pensjagers. Een van hen had zich zekeren nacht in den arm door een schot gewond. De arm moest afgezet worden, maar de boschkerel wilde daarvoor naar geen hospitaal. En vreemden mochten er niet bij tegenwoordig zijn. De pensjager wilde 't geheim houden, hoe hij gekwetst was. De dokter kwam in de hut. Er brandde maar een klein lampje. Dit moest dichtbij worden gehouden. Maar door wien? Een vreemde mocht niet komen. De gewonde nam zelf de lamp in de rechterhand en lichtte bij terwijl de dokter zijn linkerarm afzette. En de kloeke gast vertrok geen spier van zijn gezicht en liet geen kreet hooren. De lamp beefde zelfs niets in zijn hand... Dit is waar gebeurd, en de operatie werd gedaan door Dr Lauwers uit Kortrijk, nu overleden, maar nog niet vergeten door zijn bekwaamheid en edel karakter (1).

We kunnen dus heel wat uit deze streek vertellen.

Als we de Brugsche baan volgen, nog verder dan Syssele, zouden we aan Male komen, het gehucht met zijn blanke muren. Daar stond het kasteel der Vlaamsche graven, waarnaar Lodewijk van Male zijn naam droeg. Maar het oud slot is verdwenen en er staat nu een modern gebouw.

Doch genoeg voor ditmaal. De volgende week reizen we weer.

Gered door den honger.

Op den 5^{en} Januari 1791 reden vijf officieren schaatsen op de vestinggracht van Auxonne. Een van hen zeide op eens: « Ik ga naar huis; ik ga eten ». — « Kom nog een half uurtje », zeiden zijn kameraden, « dan gaan wij mee ».

« Geloof me, ik kan niet langer wachten! » en meteen reed de officier terug. De vier overigen reden door en — verdronken. Hij, die, door den honger gedreven, terugkeerde, was — Napoleon, later Keizer van Frankrijk.

(1) Deze type is beschreven in « De Vlaamsche Boschkerel » door A. Hans.

N^r 1. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr.

4 November 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

